

Пилипенко Л. М.,

д.е.н., професор, директор Інституту адміністрування,
державного управління та професійного розвитку,
Національний університет «Львівська політехніка»

Тивончук О. І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сьогодні корпоративна фінансова звітність зазнає суттєвих, можливо навіть революційних, динамічних змін. Процеси глобалізації, зростаючі вимоги до компаній розкривати не лише фінансову, але й нефінансову інформацію зумовили необхідність стандартизації на глобальному рівні звітності зі сталого розвитку як складової частини загального комплексу фінансової звітності суб'єктів господарювання, результатом чого стало прийняття Фондом IFRS у 2023 р. перших міжнародних стандартів IFRS S1 та IFRS S2. Розвиток інформаційних технологій, зі свого боку, призвів до появи нового формату звітування – цифрової фінансової звітності, тобто звітності на основі таксономії, де дані представлені у доступному для зчитування комп'ютером структурованому форматі (XBRL, iXBRL та інших).

Таксономії XBRL з'явилися ще на початку 2000-х років для полегшення обміну бізнес-інформацією через різні платформи й додатки. Перша Таксономія фінансової бухгалтерської звітності відповідно до МСФЗ вийшла у 2008 р. і з того часу щорічно оновлюється з урахуванням відповідних змін у стандартах [1]. В Україні Таксономія UA XBRL МСФЗ була розроблена і оприлюднена у 2018 р., а чинні її версії опубліковані на офіційних веб-сайтах Міністерства фінансів України, НБУ та інших регуляторних органів.

Цифрова фінансова звітність стала обов'язковою у більшості економічно розвинутих країнах світу, а її відсутність спричинює ризик зменшення іноземних інвестицій та підвищення вартості капіталу для бізнесу. Таку звітність

зобов'язані представляти понад 90% компаній, акції яких котуються на фондових [2].

Менше ніж за рік після введення в дію стандартів IFRS S1 та IFRS S2 – у квітні 2024 р. Рада з міжнародних стандартів звітності зі сталого розвитку (ISSB) оприлюднила Таксономію розкриття інформації зі сталого розвитку IFRS (Таксономія ISSB) [3]. Фонд IFRS також здійснює підтримку Таксономії SASB, яку можна використовувати для структурування інформації зі сталого розвитку, що її подають відповідно до галузевих стандартів SASB, згідно зі стандартами IFRS S1 та IFRS S2.

Таксономія ISSB дає змогу позначати (тегувати) інформацію, пов'язану зі сталим розвитком, та представляти її у структурованому цифровому форматі. Теги необхідні для того, щоб зробити кількісну та якісну інформацію зручною для комп'ютерного зчитування. Вони містять посилання на відповідні вимоги стандартів IFRS S1 та IFRS S2, а також охоплюють назву показника звітності, його значення, інформацію про звітний період, одиниці виміру тощо.

Для розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, компанії можуть використовувати різні описи, назви показників та мови. Без додаткового контексту може бути незрозуміло, чи представляє кожний суб'єкт господарювання одне й те саме поняття чи показник. Якщо ж інформація позначена тегом з Таксономії ISSB, наприклад, «AbsoluteGrossScope1GHGEmissions» («Абсолютні валові викиди парникових газів за категорією 1»), комп'ютер може ідентифікувати та класифікувати відповідний елемент.

Слід зауважити, що після затвердження 22 грудня 2023 р. Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS), вже 30 серпня 2024 р. опублікована Таксономія XBRL ESRS Set 1. Екосистема цифрової звітності зі сталого розвитку представлена на рис. 1.

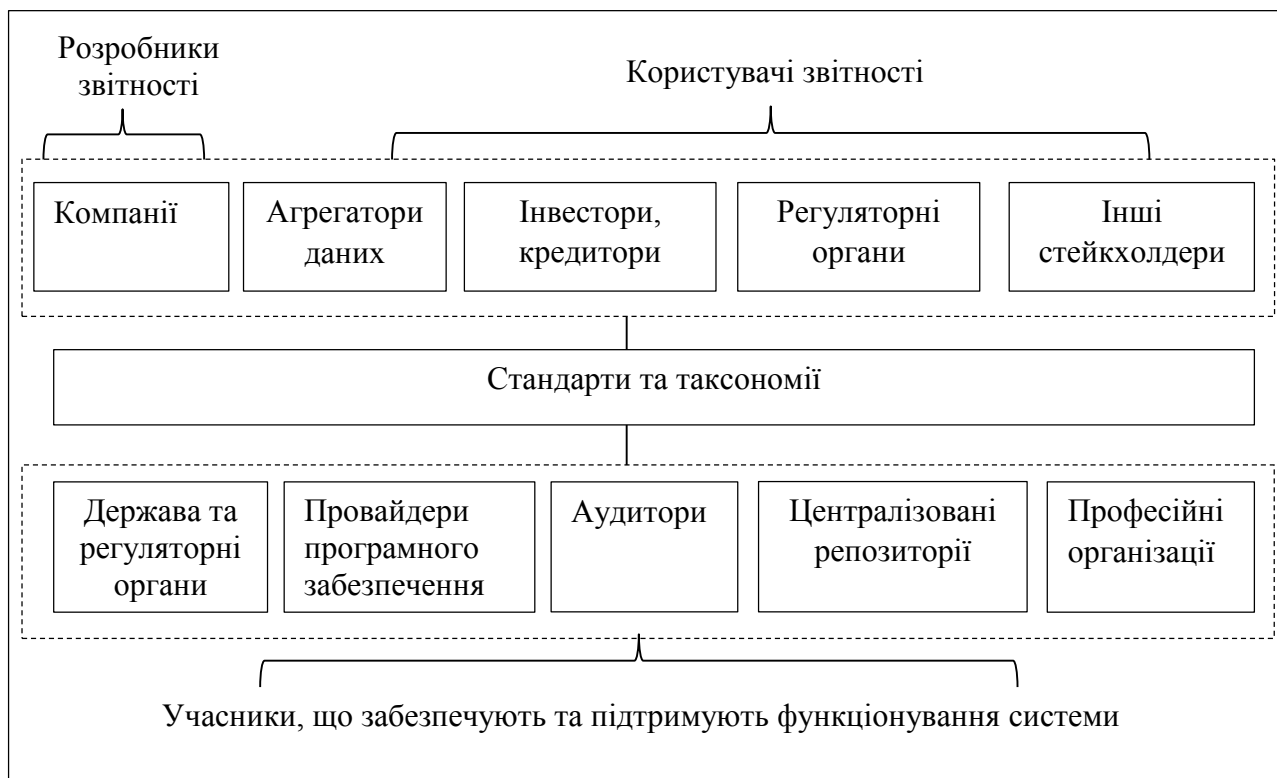

Рис. 1. Екосистема цифрової звітності зі сталого розвитку

Джерело: укладено авторами на основі [3]

Отже, цифровий формат звітності зі сталого розвитку забезпечує її більшу точність, аналітичність, порівнянність та охоплення. Автоматизований збір даних дає змогу користувачам отримувати необхідну інформацію швидко та з мінімальними витратами на пошук та опрацювання.

Література

1. Valentinetti D., Rea M.A. IFRS Taxonomy and financial reporting practices: The case of Italian listed companies. *International Journal of Accounting Information Systems*. 2012. Volume 13. Issue 2. P. 163-180.
2. IFRS Foundation. Digital Financial Reporting. April 2024 URL.: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/standards/taxonomy/digital-financial-reporting/digitalreportingarticle-april2024.pdf>.
3. IFRS Foundation. IFRS Sustainability Disclosure Taxonomy. 2024. URL.: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/amendments/english/2024/issb-tu-2024-1-ifrs-sustainability-disclosure-taxonomy.pdf?bypass=on>.